

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Scala Jacob

Lindeborn, Jan

Antverpiæ, 1666

§. 5. De meditatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49085](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49085)

tatem tu es, & in matutino interficiebam omnes peccatores terræ, ut disperderem de civitate Domini omnes operantes iniquitatem. Idque eo successu, ut dicat: *Pf. 100:8*
Pf. 83:6.
 Beatus vir, cujus est auxilium abs te, ascensiones in corde suo disposuit. De quo etiam Ecclesiasticus: *Tradet c. 39:6,*
10.
 cor suum ad vigilandum diluculo ad Dominum qui fecit illum, & in conspectu Altissimi deprecabitur, & ipse diriget consilium ejus & disciplinam, & in absconditis suis consiliabitur. Quare? quia tradet cor suum cum omnibus cogitationibus & actibus, ideoque non ut suum, sed tanquam Dei id ipsum custodiet.

Antequam tamen finio commendatum sit tibi *2. Instit. Christian. pietatis*
 Exercitium, quod suggerit & maximi lucri notat Illustrissimus noster Rovenius, ut pactum cum Deo *c. 11.*
 ineas: nempe quod ad certa quædam, signa v. g. sonitum campanæ, aspectum cœli, tunctionem pectoris &c. (nam signa pro placito assumi & multiplicari possunt) toties teipsam velis Deo offerre, dolere de peccatis, renovare proposita, Deum adorare, laudare, &c.

§. V.

De Meditatione.

Duo apud Israëlitas erant Altaria, Holocausti scilicet & Thymiamatis, hocque intra Templum, illud autem in Atrio: duplici hoc Altari duplicem Orationem, vocalem nempe & mentalem significari tradidit Origines: Anima namque quælibet *Hom. 10. in L.*
 Dei Templum est, & iteratus testis est Apostolus, *Num.*
1. Cor. 3: 16, 17.
tem
 Nescitis, inquiens, quia Templum Dei estis? si quis au-

tem Templum Dei violaverit, disperdet illum Deus: Templum enim Dei sanctum est quod estis vos. Offert autem in Ara Holocausti sacrificium, quisquis Vocalem Orationem fundit, de qua actum §. præcedenti: in Ara verò Incensi, quisquis orat mente seu Meditationi vacat, de quo nunc tractandum, quia ex Regulâ vestrâ Mentalis Oratio sequitur immediatè post Matutinam Vocalem, quæ cùm plura dicenda supeditet, in plures partes hunc §. dissecabitur. Ubi tamen, quæ fusiùs pertractanda sunt, priùs in compendio exhibuerimus, quod habet Autor Epistolæ ad Demetriadem Virginem:

Apud
August.
Epist. 142.
c. 23.

Quamquam omne vitæ tuæ tempus, (is inquit,) divino debeas operi consecrare & nullam prorsus horam à Spirituali profectu vacuam esse conveniat, cùm tibi in lege Domini die ac nocte meditandum sit, debet tamen aliquis esse determinatus & constitutus horarum numerus, quo plenius Deo vaces, & qui te ad summam animi intentionem velut quadam lege contineat. Optimum est ergò hunc operi matutinum deputari tempus, id est, meliorem diei partem, & usque ad horam tertiam quotidiè in cœlesti agone certantem hoc velut spiritualis quodam palæstræ exerceri Gymnasio: his tu per singulos dies horis in secretiori domus parte oratione clauso cubiculo tuo. Adhibe tibi etiam in urbe similitudinem: & remota paulisper ab omnibus propius Deo jungere, aspectuique tuorum reddita lectionis fructum & orationis ostende. Nihil enim in hoc secreto magis agere debes, quàm animam divinis eloquiis pascere, & quantum ei per totam sufficere possit diem, hoc eam veluti cibo pinguiore satiare.

PARS

P A R S I.

De Quidditate Meditationis.

EAm, Intellectus discursum circa res pias ad movendam voluntatem ad bonum, scribunt Ascetici Doctores: quâ definitione totam ejus naturam proponunt eâ etiam complexi quadruplicem ejusdem causam; Materialem, quæ sunt res piæ & omne id quod natum est animam ad virtutes incitare atque à peccato & vitiis revocare: Formalem, quæ discursus est sive atenta & cunctabunda consideratio, non improvisa & momentanea ut Cogitatio: Efficientem, quæ intellectus est non se solo, sed divinæ gratiæ lumine illustratus: Finale denique, quæ est motus voluntatis ad mali odium, Dei amorem & virtutis exercitium: hæc omnia brevi sententiâ complexus est Psaltes: *Lex tua meditatio mea est* addito D. Ps. 118. Augustini Commentario: *hæc meditatio amantis est cogitatio*. Ea namque voluntatis ab intellectu est dependentia, ut nihil volitum sit nisi cognitum, ideoque voluntas potentia cæca nuncupatur, quod non videat nisi illustrata & docta ab intellectu, licet ei liberum semper maneat sequi ductum intellectus vel non, & ad sequelam citra ullam tamen coactionem inducatur efficacibus motivis, quæ in Meditatione excogitantur.

Ut autem discat, si quæ rudis etiamnum est, quomodo instituat Meditatio, sciendum quatuor puncta observanda.

PRIMUM est, ut meditatura tibi in mentem

G 5

revoceſ

revoces seriam & attentam divinæ præsentiae cogitationem, idque five eliciendo actum fidei circa omnipræsentiam Dei cœlum terramque sua immensitate replentis, five ipsummet Deum per eandem fidem apprehendendo, non modò ut localiter præsentem, sed etiam ut intimè nobis ipsis inexistentem nosq; divinitatis suæ præsentiam vivificantem, juxta illud Apostoli:

Act. 17: 28. *In ipso vivimus, movemur & sumus*, unde & David illum nuncupat *Deum cordis sui*. Sive etiam *Pf. 72: 26.* considerando Christum Dominum secundum humanitatem suam è summis cœlorum in nos prospicentem,

Act. 7: 55. sicut illum vidit Protomartyr Stephanus, & de eodem mystica sponsa loquens, *Cant. 2: 9.* *En ipse stat, inquit, post parietem, respiciens per fenestras prospiciens per cancellos*. Sive denique ipsummet Christum secundum eandem humanitatem nobis astantem proponendo, aut sub sanctissimi Sacramenti speciebus, si hoc adfit, realiter præsentem adorando: ut ex *Sa. Part. 2. c. 4.* *Sacerdote Christiano* tradit Abellius.

SECUNDUM est, ut cum omni humilitate ad pedes ejus abjecta gratiam postules, quæ tuum intellectum illuminet voluntatemque inflammet, quatenus è subsequutura Meditatione melior evadas: *Pf. 118: 34.* *mibi intellectum, & scrutabor legem tuam, & custodiam illam in toto corde meo.*

TERTIUM est propositæ materiæ consideratio, quam, tanquam à Deo tibi traderetur revidenda, acceptabis, ut reminiscaris quid feceris, & quid tibi faciendum fuerit, videas: si à præscripto vitam tuam discordem deprehendas, tunc ad voluntatem progrediendum, eique proponendum quid actum fuerit, & quid agendum fuisset, eamque acriùs commovebis,

movebis, ut statuatur aliam viam ingredi cum actibus doloris, admirationis, &c. Excogitabisque rationes conformandi te præscripto vel à Deo tibi suggeri postulabis, quæ, si occasio sic ferat, eodem die executioni mandabis cum Zachæo: *Ecce dimidium bonorum meorum Domine do pauperibus, & si quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum.* Luc. 19: v. 8.

QUARTUM denique est, ut pro accepta instructione gratias agas, & divinæ gratiæ subsidia flagites, quò eam operi mancipes, ubi & Deiparæ ac patronorum tuorum suffragia expeti poterunt.

Ex quibus nunc manifestum est, cur SS. Chrysostomo, Irenæo & Augustino Oratio dicta sit colloquium animæ cum Deo: cur S. Damasceno ascensus spiritus nostri ad Deum: cur denique Hugoni Victorino piæ mentis & humilis ad Deum conversio fide spe & charitate subnixæ. *Fide* quidem, nisi enim spiritualem tuam inopiam & egestatem sentias atque agnoscas, fervida esse non poteris: læsus, nisi vulnera noscat, Medicum non quærit: vinctus, nisi talem fenorit, liberatorem non suspirabit: pauper, nisi inopiâ torqueatur, ditiorum aures non fatigabit: *Fide*, meditatione hauriendus tibi hic sensus. *Spe* verò, id est, fiduciâ, non deneganda quæ quæris & petis, *revela Domino viam tuam & spera in eo, & ipse faciet,* Ps. 36: 5. monet Psalmista, est namque pater tuus, quem daturum pollicetur Christus Dominus *bona & spiritum bonum petentibus se.* Luc. 11: 13. *Charitate* denique quò Deo gratior in ejusque famulatu ferventior existas: hic tuus debet esse scopus, aliàs non meditabundam sed phantasticam ages: *Cogitatum tuum habe in præceptis Dei & in mandatis illius maximè assiduus esto,* inquit c. 6: 37. Eccle-

L. 6. de
Amore
Dei c. 2.

Ecclesiasticus, & ipse dabit tibi cor peccati odio ac charitatis ardore inflammatum & concupiscentia sapientiae dabitur tibi. Ideoque non incongruè D. Franciscus Salesius Animam meditabundam Api comparat: „Apis (inquiens interprete Lamormainio,) vernali tempore pergit huc & illuc volitando super flores & hoc non fortuitò sed ex instituto, non ad recreandum se solummodò visu variorum & jucundorum florum, quibus prata passim sunt redimita, sed ad investigandum & colligendum mel: quod cum invenerit, fugit, eoque se onerat, deinde delatum ad suum alveare artificiosè disponit, & accommodat separans ab eo ceram, ex illa faciens favos ad reponendum & servandum mel pro insequente hyeme. Porrò talis est anima devota in meditatione: pergit ille ex uno mysterio in aliud non tumultuariè, neque solùm ad relaxandum & recreandum animum visu admirabilis pulchritudinis divinorum objectorum, sed ex proposito & causâ inveniendorum motivorum amoris vel allicujus divinæ affectionis, quæ, cum invenerit, ad se trahit, degustat seque iis onerat, & cum redixerit ac collocarit in corde suo, in partem reponit quicquid proprium advertit suo profectui promovendo, tandem facit conformia decreta & proposita, quæ tempore tentationis sint profutura.

P A R S I I.

De Prærequisitis ad Meditationem.

HÆc ad numerum ternarium constringo, quorum

Primum est efficax voluntas & serium virtutis ac
 piæ vitæ studium: cùm enim Oratio conversatio sit
 fermocinatioque cum Deo, nonne decentissimum
 est conversantem cum eo colloquentemque virtuti-
 bus exornatam esse & nitere puritate vitæ? idque
 significat Lavatorium, quod prope Aram Incensi ser-
 viebat Sacrificis mundandis: *Facies & labrum æne- Exod. 30:*
um cum basi sua ad lavandum, præcipit Dominus 17, 18,
Moyse, ponesque illud inter Tabernaculum Testimonii & 19, 20.
Altare, & missâ aquâ lavabunt in ea Aaron & filii
ejus manus suas & pedes, quando accessuri sunt ad Alta-
re, ut offerant in eo thymiama. Quo Sacrificio dixi-
 mus supra meditationem adumbrari, jam addimus
 hoc Lavatorio designari vitæ munditiam ad Medi-
 tationis exercitium necessariam, quæ consistit in ma-
 num, i. e. operationum, & pedum, id est affectuum
 puritate, ut non modò à gravioribus delictis sit libera
 anima meditabunda, sed & virtutis ornatum studeat
 assumere. Servit huic nostro proposito quod de ado-
 lescentulo Joseph scribit Hagiographus: *Protinus Gen. 41:*
ad Regis imperium eductum de carcere Joseph toto de- 14.
runt ac veste mutata obtulerunt ei. Ita & anima tua,
 Virgo devota, per orationem offerenda Summo Re-
 gi, non modò debet eximi squaloribus & vincu-
 lis peccatorum ac vitiorum sed & tonderi debet, id
 est, inordinatis affectibus liberari ac cultu virtutis
 amiciri. Hic propriè locum habet, quod de Regis
 Assueri aula scribitur: *Non erat licitum indutum sac- Hest. 4:*
co aulam Regis intrare: Petit hic & requirit cultum 2. 1
 ornatiorem. Pueri illi Hebræorum, quos Rex Baby-
 lonis in aulam & familiam suam assumebat, erant de
 semine regio, sine ullis maculis, decori aspectu & for- Dan. 1. 6.
 mâ:

mâ : tales petit & Rex cœlestis, non senes sed juvenes fervore scilicet : non annis, Animos & indolem Regiam non suarum passionum mancipia, & vilis animas, mundas à vitiorum & peccatorum sordibus

L. de Virg. c. 55. & pulchras gratiâ virtutum. *Non quærit à vobis precibus cibam carnem,* inquit D. Augustinus, *sed pulchros*

Hest. 2. *mores, quibus fœnetis & carnem.* Virgines ad Regem Assuerum ingressuræ erant speciosissimæ & ornatissimæ : quis dubitat & tales à divino Sponso postulari? munda itaque te & exorna : de Domino scriptum

Luc. 6: 12. est : *Jesus exiit in montem orare.* Quid mons in Scriptura sonet, audisti sæpius, eum sequere & imitari.

Secundum est & proximius : ut vesperâ præcedente, vel ante Meditationem, non solum materiam relegas, quam abundantissimam suppeditant Meditationes Ludovici de Ponte, & Divina Eximii nobilitatis Mattii Præsentia, sed & in ea prævideas, quos affectus quæve proposita inde elicias, ad instar illius qui vesperi ligna adfert componitque in fornace, ut flammam atque surrexerit ignem supponat & flammam excitet : aut sicuti is, qui summo manè aggressus iter, vesperi omnia sua convasat eaque præparat quæ ad illud conficiendum sunt necessaria, quò expeditur ad abitum.

Tertium denique & proximum est, ut omnes alie cogitationes seponas, attenda & intenta futura præsentis materiæ, præscriptum id à Christo Domino : *Tu cum oraveris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio ora patrem tuum in abscondito.* Quod non de solo exteriori conclavi, sed & cum SS. PP. & interiori cordis & mentis intelligendum, intra quod

Matth. 6: 6.

Quod non de solo exteriori conclavi, sed & cum SS. PP. & interiori cordis & mentis intelligendum, intra quod

in Meditatione oratur Deus, at ut hæc attentata sit careatque divagationibus, alienis cogitationibus jam ante occludendum ostium cordis eæque necessario sunt excludendæ, *clauso ostio*. Quod amplius illustratur ipsiusmet Christi factò & dicto, is celebraturus Pascha cum Discipulis suis selegit ex eis Petrum & Joannem, dixitque ad eos: *Euntes parate nobis* Luc. 22. 8. *Pascha, ut manducemus. At illi dixerunt: ubi vis pararemus? Et dixit ad eos: Ecce introeuntibus vobis in civitatem occurret vobis homo quidam amphoram aquæ portans, sequimini eum in domum quam intrat, & dicetis patrifamilias domus: dicit tibi Magister: ubi est diversorium, ubi Pascha cum discipulis meis manducem? & ipse ostendet vobis cœnaculum magnum stratum, & ibi parate.* Hac ratione significans cœnaculum cordis debere multò ante esse præparatum (juxta dicta in primo puncto) ut possit in eo Pascha Orationis celebrari, quæ meritò Pascha, id est, transitus appellari potest, cum non aliud sit quàm transitus nostri spiritus ad Deum & adventus Dei ad spiritum nostrum, ut cum eo loquatur, eum instruat eique se beneficium exhibeat. At præter hanc præparationem necessarium esse ut Joannes & Petrus, id est, dilectio in illo, & zelus in hoc adumbratus, reliqua requisita disponant: invocandus etiam & rogandus exercitus Angelorum, ut tanquam viri fortes ambiant & custodiant sapientissimi lectulum Salomonis, Cant. 3. *ne hostes tuam orationem perturbent: fervens etenim & vehemens propositum nullam spontaneam admittendi distractionem, nec terrenam affectionem, aut intentionem minùs rectam, maximi est momenti, eaque animi resolutio ac decretum erit tanquam fortis*

tis

- Luc. 11.** tis armatus custodiens atrium suum & in pace conservans omnia quæ possidet. Dixit autem aliqua variis se cogitationibus distrahi, nec posse pro libitu eas manu mittere: cui ego respondeo, seu potius eam pro responso ad factum Christi Domini remitto, de quo
- Matth. 21: 12, 13.** Evangelista: *Intravit Jesus in Templum Dei, & eiciebat omnes vendentes & ementes à Templo, & mensas numulariorum & cathedras vendentium columbas evertit, & dicit eis: Scriptum est, Domus mea domus orationis vocabitur. Ejecit autem eos: (ex D. Joanne)*
- 1. 2: 7. 15.** *Cùm fecisset quasi flagellum de funiculis. Cedent facile, ubi tibi serium viderint suum exilium suæque præsentia odium. Conandum tamen ad hoc semper, ut cogitationum tuarum Dominium etiam extra Orationem retineas, easque sub fræno voluntatis tuæ compescas. Abraham dilectissimum suum Isaac immolaturus itineris comites ad pedem montis relinquebat: dixitque ad pueros suos: *Exspectate hic cum asino: ego & puer illuc usque properantes, postquam adoraverimus, revertemur ad vos.* Tuam in meditatione voluntatem gratissimum Deo Sacrificium immolatura. Idem fac ac dic & tu, utque id possis, nunquam cogitationibus laxes habenas, quæ cæterorum quin detrectabunt imperium, utpote ei non assuetæ: *habentes quidem conversationem in Urbibus, suggerit**
- Serm. 34.** Antistes Mediolanensis, *possideamus mente desertum.*
- Repeto itaque quæ dixi & moneo: imprimis ut serium sit tibi & cordi studium virtutis ac puritatis: ædificarat Salomon Templum & ornarat, postea preces in eo & hostias immolabat. Deinde prævide quæ proposita quosve affectus elicias è præscripta Meditationis materiâ ad instar Sagittarii qui in scopum

pum collimat antequam sagittam emittat. Alienas denique cogitationes tantisper sepone: ingressura ad Deum nunquam gratior quàm cum sola compareas: Isaaco in agro meditabundo Rebecca occurrit: *Egressus fuerat ad meditandum in agro: occurret* Gen. 24: & tibi desiderium virtutis, sensus pietatis, spiritus devotionis, si & tu egrediaris è tuorum negotiorum tumultu turbisque cogitationum: Isti Cameli sunt qui Rebeccam, id est, perfectionem ejusque divitias advehunt: *Cumque elevasset oculos vidit camelos venientes procul, habet textus. Dic itaque cum illa: Veni dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villis, soli & extra strepitum omnem.* Cant. 7: 11.

P A R S I I I.

De Observandis sub Meditatione.

Dicit Sponsa à suo Dilecto introductam se in Cellam Vinariam, ibique ab eodem in se ordinatam charitatem: *Introduxit me in Cellam Vinariam, ordinavit in me charitatem.* Quod si secundùm literam accipiatur, mirum videbitur in cella Vinaria & potu, ubi is ut plurimum amittitur, ea peracta quæ sapientem & præsentem sibi animum postulant: ideoque non literaliter, sed de Mysticâ intelligendum, quæ Meditatio est, cujus Vasa sunt Puncta Meditationis, Vinum autem affectus & proposita quæ ex iis depromuntur, verè vinum quod inebriando animam terrenarum voluptatum oblivionem infundit, interiora arefcentis conscientiæ humectat, & ad quoslibet virtutum actus audaciam sanctam communicat: verè

rē præclarus calix inebrians: verè vinum, quod
 Ps. 103: 15. lætificet cor hominis. Quæcunque autem Virgo in
 hanc Cellam Vinariam introduceris, sciendum tibi cha-
 ritalatem, quâ te à vitiis & imperfectionibus expedies
 atq; ad virtutes exstimulabis, debere in te esse ordina-
 tam, gemino puncto rationem te docebit hic discursus.

PRIMUM est, ne nimis diu inhæreas considera-
 tionibus intellectus, sed ac primùm per eas commo-
 tam sentis voluntatem ad hujus affectus progredere,
 iisque immorare quousque licet. Ad excitandum ig-
 nem tam diu ferro percutitur silex, quousque in sup-
 positam materiam favillas disperferit, illaque eas exce-
 perit, flammâ autem excitatâ deponitur igniarium,
 quia non ampliùs necessarius ejus usus, & igni affidem-
 qui frigidus erat sese calefacit, vel eâ in cibum præpa-
 rat, quæ necessitas requirit: Igniarium Animæ est Me-
 ditatio, in quâ per intellectus considerationes ex ob-
 jecta materia quasi silice eliciuntur, & tanquam ferro
 excutiuntur favillæ piorum affectuum, ut iis accen-
 datur ignis amoris, quo incalescat anima, ubique
 præparet quæ vitæ spirituali sunt necessaria, de quibus

Ps. 38: 4. Psaltes: *In meditatione mea exardescet ignis.* Excita-
 to autem hoc igne in corde tuo, ulteriùs occupa-
 ri intellectum non jam necessarium aut utile: sed ig-
 ni te appone, omnem animi torporem & frigidita-
 tem cordis excutiat propellatque charitatis ignea
 flamma accensa: præpara cum ea quæ languidum
 & famelicum spiritum confortent ac reficiant, in
 est, diversos affectus provoca aut sponte erumpen-
 tes foveat mora diuturnior, nullâ hîc opus festinatio-
 ne. Ubi Maria, Intellectus scilicet sedens secus pedes
 Domini audierit Verbum illius, & hæc illud Martha

forori suæ, Voluntati scil. intimaverit, satisfecit illa officio suo, nec cogenda est ad amplius ministerium: huic nunc soli hîc fatagendum nec timenda reprehensio: cessant namque media sine obtento, qui in Meditatione, ut p. 1. dixi, est commotio voluntatis, cui subserviunt discursus intellectus.

Moyse sitibundum populum refocillaturus virgâ suâ bis silicem percussit, & egressæ sunt aquæ largissima, ita ut populus biberet & jumenta. Ut aquam eliciat percutit petram, aquâ jam effluente manum cohibet, & ad aquam omnes properant quò sitim sedent: in Meditatione percutis silicem cordis tui, quò aquam elicias piorum motuum, desideriorum ac propositorum: intellectus considerationes hîc ictus sunt: si ad primum ictum, id est, intuitum non profluant, eum itera: ubi autem emanarint, ab eo cessa, ad illa propera, lava ibi & elue maculas ac sordes, quibus animam tuam vides infectam, actibus contritionis, eamque arescentem humecta per nova proposita & efficacia desideria. Urbem Jerichuntinam obsessurus & expugnaturus Josue dux hebraici populi misit duos exploratores cum mandato: *Ite & considerate terram urbemque Jericho*: quo facto Josue 2: omnem ei admovit exercitum, omnesque vires, ut 1. eam subigeret, quod & præstitit: Jericho sunt vi- Ibid. c. 6. tia tua & imperfectiones longâ consuetudine munitæ: vis eas expugnare & à fundamentis eruere? Josuen imitare, tanquam exploratores præmitte intellectus considerationes, quibus de iis edocearis quomodo & quâ viâ delendæ sint: quo cognito: in earum excidium admovendæ sunt omnes vires voluntatis, exploratores sequantur milites, notitiam opera:

opera: quod & in acquirendis virtutibus observandum: *ite & considerate terram.* Occurrit exempli gratiâ, ut dicta practicè explicem, materia de Christi mansuetudine inter medias, carnificum suorum blasphemias orantis: *Pater dimitte illis, non enim sciunt quid faciunt*: consideras ibi Creatorem à creaturis, Dominum à servis, Medicum à phreneticis, tam multa indigna inter tormenta media audire, & tamen tanta uti mansuetudine, & cum excusatione veniam iis exorare: idque voluntati proponis imitandum: hactenus suas partes egit intellectus, illa autem, si ad imitationem Salvatoris sui, & mansuetudinem commoveatur, obeat jam vices suas: doleat toties irritatam se & exasperatam vel per leve etiam verbum, proponat emendationem, cum intellectu excogitet, ubi & quando ac quomodo exerceat hanc virtutem vitiumque contrarium eradicet. Ecce hæc praxis doctorum, quæ & in aliis materiis usuvenit, familiaris Davidi: *Perfecit pedes meos tanquam Cervorum, & super excelsa statuens me: qui docet manus meas ad proelium: persequar inimicos meos, & comprehendam eos & non convertar donec deficiant, &c.*

SECUNDUM est, ne sola loquaris toto Meditationis tempore: Oratio namque, ut dictum sæpiùs, conversatio est sermocinatioque cum Deo, ideoque & is audiendus. Ea quarumdam imprudentia est seu potius impudentia, ut ei ferè numquam loquendi spatium indulgeant sibiq; solis, suis scil. intellectus actibus aut voluntatis affectibus, omne tempus vindicent: at quænorunt orationes suas colloquia esse cum Deo, & ipso attentio cordis silentio ad loquendum spatium indul-

Pf. 84: 9. gent: Audiã quid loquatur in me Dominus Deus. Dicunt

eæ cum Samuele: *Loquere Domine: quia audit servus* 1 Reg. 3:
tuus, ancilla tua. Imitandi tibi sunt pueri, qui ali- 10.
 quod opificium addiscunt, ii, ubi nesciunt quomodo
 progredi debeant, ad Magistrum recurrunt, peten-
 tes ab eo instructionem: quod autem tuum ô Vir-
 go opificium? nonne ut habitus virtutum acquiras?
ut sis sancta corpore & spiritu, testatur Apostolus: in 1 Cor. 7:
 Meditatione quasi es in tyrocinio tuo sæpius sub ea 34.
 ad eum pro instructione recurre: Non est quod te
 importunam vereare, volupe namque ei in tui insti-
 tutione distineri, suo te alloquio dignari: ait nam-
 que: *dilata os tuum, & implebo illud*. Verè felices quæ 11.
 suo hîc probè funguntur officio, quæ suspensis om- 11.
 nibus intellectus aut voluntatis actibus ad vocem
 Domini norunt attendere. *Sedebit solitarius & ta-* Thren. 3:
cebit, quia levavit super se, scribit Jeremias: etenim 28.
 considerans attento tristisque oculo omnes suas im-
 perfectiones vitia ac defectus & inops consilii, qui
 ex omnibus hisce eluctetur atque emergat, *tacebit*
 consilium atque auxilium à Domino præstolabunda:
 fructum experta erat quæ dicebat: *anima mea lique-* Cant. 5:
facta est cum locutus est dilectus meus: liquefacta est, 6.
 & ut cera liquida omnes formas recipit, ita & hæc
 omnes virtutum habitus: liquefcit autem ad divi-
 na alloquia, ad quæ & ignescit intimo charitatis ardo-
 re Psalmographo teste: *Ignitum eloquium tuum ve-* Ps. 118:
hementer, & servus tuus dilexit illud. 140.

Itaque, Virgines, voluntatem inflamment in-
 tellectus considerationes: Elizæus Eliæ pallio
 percutiens aquas Jordanis cùm ad primum ictum
 non cederent, eum iteravit, *& divisæ sunt huc* 4. Reg. 2:
atque illuc, & transit Elizæus. Idem faciendum 14.

& vobis, actibus intellectus aperiendus vobis transitus ad virtutes à vitiis, & transit: sat diu percussus, ubi ad pios affectus patet voluntati progressus. Habeat præterea & Dominus suas loquendi vices, non vult is semper discursivas Marthas & sollicitas circa frequens ministerium, quas calpat; sed requirit & laudat assidentes sibi suoque verbo attentas Marias: *Unum* quod *necessarium* procuret Martha, id est, intellectus per suas considerationes, sed quod *optimum* amplectetur Maria, id est, voluntas, assideat illa & audiat Dominum: Oritur inde vestra ignorantia in iis quæ spiritus sunt, quia aures cordis divinis inspirationibus patulas non exhibetis: rarò proficiunt amantes opinionis propriæ, homines sui cerebri: aliter Psaltes: *Quis dabit mihi pennas sicut columbæ & volabo & requiescam: ecce elongavi fugiens & mansi in solitudine: expectabam eum qui salvum me fecit à pusillanimitate spiritus & tempestate.*

P A R S I V.

De mentis evagatione & ariditate cordis.

c. 3.
vers. 1. **D**escribitur in Canticis Sponsæ Dilectum suum quærentis diligentia, res auditu jucunda: *In lectulo meo, inquit, per noctes quæsi vi quem diligit anima mea, quæsi vi illum, & non inveni: nec mirum, non enim invenibilis est in deliciis & sensualitatibus: surgam & circuibo civitatem, per vicos & plateas quæram, quem diligit anima mea: quæsi vi illum & non inveni, quia neque in divagationibus neque in tumultu hominum potest apprehendi. Invenerunt me vigiles, qui custodiunt civitatem, num quem diligit anima mea vidistis? vers. 3.*
vers. 4. verum & hi eam ulterius remittebant. *Paululum cum*

cum pertransissem eos, inveni quem diligit anima mea: Sed quid agit: Tenui eum nec dimittam. Utinam, Filia mea, omnium vestrum eadem esset amica violentia, ubi in Meditatione animae vestrae Sponsum inveneritis, quem investigat Intellectus, Voluntas autem adoritur & apprehendit, tenui eum nec dimittam. Utinam & omnium vestrum ead. esset in eod. quaerendo & inveniendo diligentia! at plurimae in utroque deficiunt, de quo nunc agendum: est autem Defectus

PRIMUS, Mentis Evagatio: non bene quaerunt, quotquot ei indulgent, cum per intellectus considerationes quaeri debeat, ideoque nec inveniunt. Vis autem quaerere quomodo quaerendum est? cogitationes tuas intra objectam materiam conclude, & si quae aliae irruant, repelle seu potius negligere, ad instar illius, qui aliquod properans seu quaerens quid magni momenti, interpellantes rejicit, utpote aliis occupatus: Cæcus ille Mendicus, qui sedebat secus viam Luc. 18: mendicans, cum audisset advenientem Jesum, clamavit dicens: Jesu fili David miserere mei: cumque à præeuntibus ad silentium cogere, ipse multò magis clamabat: Fili David miserere mei. At quo fructu? Stans autem Jesus jussit illum adduci ad se: & cum appropinquasset, interrogavit illum dicens: quid tibi vis faciam? at ille dixit: Domine ut videam. Et Jesus dixit illi: respice. Hunc Cæcum D. Gregorius Orationis magistrum appellat prototyponque bene orare volentium. Exponis te ad mendicandum, cum ad orationem te componis: norunt id, quae noscunt spirituales suas indigentias & necessitates, sperant Jesu adventum & accessum, neque spe suâ fraudantur, Desiderium namque pauperum exaudivit Dominus Ps. 9: 17.

præparationem cordis eorum audivit auris tua. Cùmque is jam approximet, alienæ sæpiùs cogitationes & distractiones sese interponunt, & impedire fatagunt ne Dominum alloquaris, eique necessitates tuas exponas: experimur id omnes in nobis, & quoties non cedimus? at vide quid te doceat hic Cæcus: ad alloquia furdum se præbet, imò *multò magis clamabat*: eum imitare. O si eousque posses eluctari, ut videret audiretque tuam piam sibi gratissimam importunitatem! O si interpellantes repelleres pertinax! sui certè copiam tibi indulgeret, te ad se juberet adduci, quæreretque: *Quid tibi vis faciam?* quid autem responderes, nisi quod hic mendicus: *Domine ut videam*: ut te & me videam, qualis sim & qualis esse debeam, quid omittendum, quid faciendum, virtutum pretium & mundi vanitatem: forent tibi omnia salva si usque huc nosses eluctari, ac penetrare, diceret & tibi: *Respice*, quæ modò tota cæca divagaris, ideoque tam frequens in offensa & lapsu;

Ihren. 3: *Bonus enim Dominus sperantibus in eum, animæ querenti illum.* Notandum non petere hunc Mendicum à Domino divitias vel quid aliud, sed tantùm visum, *Domine ut videam*: quia tum sibi ad omnia sufficiebat:

Pf. 118: *Etum illuminat etiam voluntatem inflammat. Intellectum da mihi & vivam: nonne cor nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur in via, & aperiret nobis Scripturas?* inquit duo illi Discipuli reduces ex

Luc. 24: Emmaus. Imitare itaque Virgo devota illum Mendicum, importunas cogitationes abjice seu potius negligè,

At dixeris, licet annitaris ad hoc, nihil tamen te proficere: non miror, nam qui domi recreationem non habet, eam foris & in comparitionibus ac popinis quæritat: ita & mens quæ in animæ domicilio delicias non habet depositas foris evagatur, aliàs, *delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.* *Psf. 36: 4.* Ingressa in Templum voluntate ac desiderio orandi, si videas illud incompositum & immundum, confractas imagines, Aram indecenter præparatam, magnumque audias transeuntium strepitum, mox inde te corripis, quia non potes, ut optas, orare: si autem sit mundum, ornatum & quietum, imagines piè benèque exornatæ, invitabunt te hæc omnia ad orandum hærendumque diutius in oratione: eodem modo si Templum cordis tui sit peccatis immundum, passionibus confractum, fœdis vanisque imaginatio- nibus turbatum, quomodo ibi poteris manere & orare? munda igitur hoc Templum, exorna & pacifica, & ipsa mundities cordis tui delectabit te, faciét- que te orare: *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum* *Matth. 5: 8.* *videbunt*, qualis namque esse desideras in Oratione, talis sis ante illam.

SECUNDUS est cordis ariditas, quâ inventus non amicè detinetur, sed dimittitur: consistit autem hæc in inopia piorum affectuum, quibus ille tenetur, ii compedes sunt & vincula, quibus ligatur & constringitur. Dolent plurimæ exiguas se & raras in meditatione experiri consolationes, nec cœlesti se ambrosiâ inebriari, sed ideò est, quòd voluntatem non pandant, ait namque, *dilata os tuum, & ego implebo illud.* *Psf. 80: 11.* Constat ex defectu vasorum vacuorum stetisse oleum, quod tam diu fluxerat quam diu ea ad manum

4 Reg. 4: erant: *Ingrederere*, dicebat viduæ Elizæus, & claudere
ostium tuum, & mitte inde in omnia vasa, quod cùm
vers. 6. faceret, peteretque plura, nec essent: *stetit oleum*
Oritur & hic defectus inde, quòd non fervidè satis
cum Domino agant, deserit eas quæ eum negligunt
at apud eas moratur, quæ inspirationibus ejus obe-
diunt, suggestionibus parent seque totas ejus oble-
quio mancipant & impendunt. Amat cor simile do-
mni Marthæ, ubi Maria sedet secus pedes ejus, au-
diens verbum illius, & Martha satagit circa frequens
ministerium, ubi de Maria Martha conqueritur. Si-
tale hospitium cor vestrum, & libenter ibidem di-
vertetur Dominus: Vacant ea diversoria & advenis
desistuntur, quæ carent hospite affabili ac commo-
dis hospitibus: vult excipi benevolè, haberi commode
tractari lautè quisquis symbolum solvet, idem senti-
endum de Domino: talis hospes erat D. Antonius
Eremita, qui sine tædio totis etiam noctibus ei affi-
debat, querulus ad ortum solis: *Quid me, inquit
impedis sol, qui ad hoc jam oriris, ut me ab hujus
luminis abstrahas claritate?* & meritò, ut enim ait
Isaias: *Requiem tibi dabit Dominus semper, & imple-
bit splendoribus animam tuam, & ossa tua liberabit,
& eris quasi hortus irriguus, & sicut fons aquarum, cui-
jus non deficient aquæ.*

Quotquot itaque verè Deum quæritis, duplex
hoc impedimentum removete: & quidem primò
omnes distractiones, ne dicatur de vobis illud Isaiæ:
Isai. 57: *Abiit vagus in via cordis sui, sed attentæ ad obje-
17. ctam materiam fructum propositum inde elicite: tenet
S. Bern. in Deum quæcunque contrarium facit: Magnam
Medit. c. injuriam Deo facio, cùm illum precor, ut meam
S. pre-*

precem exaudiat, quam ego, qui fundo, non audio: deprecor illum ut intendat, ego verò nec mihi nec illi intendo. Tyrones, si operi non intendant, vel pueri, si librum non inspiciant sed nugas exercent & aliena tractent, Magistrum offendunt: ideoque Psaltes: *Erunt, ut complaceant eloquia oris mei, & meditatio cordis mei, in conspectu tuo semper.* Ut autem intellectus attentus sit, assuesce piis considerationibus, dicere tum poteris ad libitum: *Convertere anima mea in requiem tuam, quia Dominus benefecit tibi:* ejus namque requies Oratio est, quâ vires reparantur & languores excutiuntur. Secundò insinua te in Dei tui affectum, cole sanctam cum eo familiaritatem, amicè & verecundè alloquere; aliàs, *Tu seminabis & non metes, tu calcabis olivam & non ungeris oleo, & mustum & non bibes vinum.* Expone ei necessitates tuas, subsidium & auxilium exposce supplex: cum Axâ filia Caleb petant suspiria tua *irriguum inferius & superius: coge eum cum Jacob: Non dimittam te, nisi benedixeris mihi.* Negare videtur? mendicos imitare ante ostia divitum cum patientiâ stipem expectantes, aliquando te audiat, si non potes continuo clamare, nec abibis indonata; ut enim chorda, quò magis ab arcu recedit, eò majore impetu ad ipsum accedit majoremque exhibet vim sagittæ, quæ per arcum jacitur, ita quò magis Deus videtur se ab anima amovere, eò ardentiori benevolentia in eandem sese postea denuò insinuat.

P A R S V.

De Agendis post Meditationem.

Quæ ad tria documenta reduco, eorumque

PRI-

PRIMUM est: ut eam revideas & breviter perlustres, quò observes quid sub ea benè ut aliàs continues, quid verò actum sit perperam ut impostorum emendes: constat pueros, qui scholas frequentant ut artem scriptoriam addiscant, scripta sua Magistro offerre revidenda, eumque, si quæ literæ malè sint ductæ, alias apponere quas imitando vitium emendent seseque ea in arte perficiant: in Meditatione quasi in Schola es, ubi scribis non manu sed corde, non atramento & calamo, sed affectibus, ubi exaras Deo: quæ autem scripseris, intellectui tuo tanquam animæ Magistro exhibe, ut quæ corrigenda sunt demonstret: perficiet te in hac arte ea revisio. Est Meditatio animæ nuntia quam emisisti ad Deum, ut tuas ei miseras revelet, ejus auxilium imploret, ejusque gratiam conciliet: *Intret in conspectu tuo oratio mea*, dicebat Psaltes, *inclina aurem tuam ad preces meam: quia repleta est malis anima mea.* Et alibi *vice: Appropinquet deprecatio mea in conspectu tuo Domine, juxta eloquium tuum da mihi intellectum: intret postulatio mea in conspectu tuo, secundum eloquium tuum eripe me.* Est inquam Meditatio animæ tuæ Nuntia ad Deum ablegata, examina eam an suo probè sit functa officio tuamque ritè causam egerit: si quem defectum deprehenderit, eum cavendum præcipe, nullum hîc locum habeat conniventia. Est illa animæ tuæ Oeconoma, quæ omnia procurare debet & præparare: esuris & sitis justitiam? hæc saturat te. Langues & deficis? hæc te reficit. Infelices illæ animæ, quæ hac Oeconoma destituuntur, talibus pœnè omnia deficiunt: *Aruit cor meum*, ait Psaltes, à quo brevi solummodò tempore abfuerat,

Pf. 87: 3.
G 4.

Pf. 118:
169. G
170.

Pf. 101:
5.

quia

quia oblitus sum comedere panem meum. Eam autem quotidie ad rationes revoca, quos sumptus fecerit, quid benè quidve perperam compararit aut præpararit investiga: providæ & accuratæ ad animæ œconomiam vigiliæ summè sunt proficiuæ, parit hîc emolumenta magna attentio & cura sollicita. *Manè Cant. 7: surgamus ad vineas; videamus, si floruit vinea, si flores fructus parturiunt, si floruerunt mala punica,* invitat Sponsa. Meditationem Vineam dico, in quâ crescunt vina piorum affectuum bonorumque propositorum, quibus inebriata anima exhilaratur in Deo sui que obliviscitur. Allicit Sponsa ad ingrediendum in hanc Vineam, & respicendum an flores & quos fructus proferat: qui cum desiderio flores vel maturos fructus ex horto præstolatur, sæpius plantas vel arbores invisit, curat quæ conducunt, removet quæ impediunt, fit & eadem Animæ piæ cura quæ flores & fructus sperat ex horto seu vinea Meditationis: *Manè surgamus ad vineas: mox statim ac ea finita est.*

SECUNDUM est, ut aliqua seligas quorum tibi memoria toto die inhæreat, nam cum homo sine cogitationibus esse non possit, ideo matutino tempore præscribitur Meditatio, non solum quia id aptius, sed vel maximè ut statim cum die ex eâ pia objecta colligat circa quæ versetur toto die. Selige ergo aliqua, quæ tibi præ reliquis sapuere, ruminare eadem manibus operi intenta vacas, videtur id exigere Dominus cum præscripsit: *Ignis in Altari semper ardebit, quem nutriet sacerdos subjiciens ligna per singulos dies manè.* Idque Domino addicit Psalmographus: *Cogitatio hominis confitebitur tibi, & reliquæ*

cogi-

cogitationis diem festum agent tibi. Quid namque est agere diem festum Domino, nisi ab omnibus operibus aliis feriari & solo divino cultui vacare? cogitatio itaque hominis confitetur Domino, dum in Meditatione ei exponit infirmitates suas, necessitates & indigentias spirituales, sua desideria & proposita: hujus verò reliquix agunt eidem diem festum, dum per diem circa eadem objecta occupantur: *Itaque sicut laborantibus manibus, urget Mellifluus Burgundio, nec oculus propterea clauditur, nec auris abstine ab auditu: sic omnino & multo melius laborante corpore mens quoque ipsa suo intenta sit operi, ut vacet.* Utinam filix mea in praxin deduceretur hoc dogma, quot phantasiæ & otiosæ cogitationes exularent. *Narraverunt mihi iniqui fabulationes, sed non ut lex tua.* Quàm alacris ad actus mortificationis & virtutum exercitia animus assurgeret! volupe esset sine focis agere: *Non satis recordabitur dierum vite sue, eò quòd Dominus occupet deliciis cor ejus,* at, *gustate & videte quoniam suavis est Dominus.* Imitare itaque itinerantes, qui, cum itineri sese accingunt, licet bonum jentaculum sumpserint, confecerunt tamen cibos quibus de die vescantur: omnes nos in via perfectionis itinerantes sumus, non satis est in matutina Meditatione refecisse spiritum (jejunæ autem accingunt se itineri quotquot illam negligunt, ideoque tam debiles toto die) sed necesse est memoriæ tuæ corbem adimpleas, quò pro tota die tibi provisum sit. Querulæ subinde estis de distractionibus, sed huic praxi assuescite, certus sum quòd ea non multum vos turbabunt aut affligent: assueverant ii, quos D. Gregorius fornicationem judicare

Serm. 4.
ad Milites
Templi.

Pf. 118.
85.

Eccles. 5:
19.

Pf. 33: 9.

re solitos testatur vel ad momentum à Christi contemplatione discedere.

TERTIUM denique & præcipuum est, ut, quæ facienda concepisti, datâ occasione per diem operi mancipes: eadem, quæ Psaltis, sit & tua sententia:

Os meum loquetur sapientiam, & meditatio cordis mei Ps. 48:4

prudentiam. Loquatur sapientiam, dum tibi notitiam tui & Dei tradit, dum te de vitiis erudit & virtutibus: loquatur & prudentiam, suggerendo quid hîc & nunc vel faciendum vel omittendum. Deum æ-

mulare, qui ejectis è Paradiso protoparentibus ad ejus & ligni vitæ custodiam ante eum collocavit Cherubin & flammeum gladium atque versatilem: *Gen. 3.*

eodem modo & tu ejectis ex animæ tuæ Paradiso peccatis & vitiis ad custodiam ejus colloca Cherubin & gladium, id est, prudentiam & Zelum, illam ut advigilet, hunc ut irrumpentes mox abigat. Reditum vitia tua, antiqui animæ tuæ inquilini molliuntur? generosè te oppone: ibi summa resistentia, ibi excubiæ adhibendæ vigilantiores, ubi vel maxime periclitatur civitas obsessa. Occasio offertur exequendi conceptas virtutes? ne negligas: oculos animæ non frustra tibi aperuit Dominus *Scienti* namque *bonum facere & non facienti peccatum est illi*, aliàs meditari est otari, & quod pejùs, nugari solummodò, nec verè commota tua voluntas, si in actibus virtutum maneat æquè segnis ac contra vitia æquè debilis & invalida: *Vult & non vult piger, anima autem operantium impinguabitur.* *Proverb. 13: 4.*

Proverb. 13: 4.

Processum itaque Meditationis revide; obtinet in curiis revisio processuum, obtineat & illa in curia cordis tui, ut, si quem defectum deprehenderis, emendes.

emendes.

emendes. Deinde ex eadem quædam puncta decerpe: qui benè & lautè pransus est vacuo stomacho à mensa non recedit, sed satis habet plerumque quod toto digerat die, cujus per totum itidem diem palato gustus inhæreat. Denique operi mancipa quæ Deo grata & ad profectum tuum utilia concepisti faciendaque proposuisti: *Vovete & reddite Domino Deo vestro omnes, qui in circuitu ejus affertis munera,* monet Psalter: odit is nuda promissa aut sola verba, amat facta & opera.

P A R S VI.

De Utilitate Meditationis.

EA hominis natura est, ut nihil propemodum agat, nisi quod lucrum vel commodum secum trahat, ideoque Jobo dicti *Sicut mercenarii dies ejus* cumque usum Meditationis, post traditam ejus præxin, nunc suadere intendam, aliunde efficaciora argumenta eruere non potero, quàm ab Utilitate quam ille animæ communicet & in eam invehat.

Generat namque PRIMÒ *Notitiam sui*, quam *lectionem utilissimam* scribit Thomas de Kempis. *Hæc est altissima & utilissima lectio, sui ipsius vera cognitio.* Ejusque Magist. Gerard. Zutphaniensis *instituta salutis* intitulat: Hanc autem subministrat *Meditatio* inquit, S. Bernardus discrimen assignat eam inter & orationem, *docet quid desit, oratio ne desit obtinet.* Est namque speculum animæ, in quo se ipsam videat, sua vitia & defectus, suas passiones & imperfectiones, quibus virtutibus ornata esse debeat & quàm longè etiamnum ab iis absit, quid pro salute

c. 7. v. 1.
E c. 14.
v. 6.

1. Imit. 2.

de Reform. vi-
rium ani-
ma. c. 4.
serm. 1. de
S. Andrea.

te debeat & quàm parum præstet. *Ego vir videns Thren. 3. 11*
paupertatem meam, dicebat aliquis usus hoc speculo.

„ Nihil est quod quisque sic cogitare debeat (urget S. *Serm. 12.*
de Verbis

„ Augustinus) nisi ut in semetipsum oculos con-
 „ vertat, in se discat, se inspiciat, se discutiat, se quæ-
 „ rat, & se inveniatur, & quod displicet necet, & quod

„ placet appetat & plantet. Quod & alibi ad propo-
 „ tam sibi à se quæstionem: *ut quid præceptum est*
animæ ut seipsam cognoscat? Respondens, incul-
 „ cat: „ Credo ut se cogitet, & secundùm naturam

„ suam vivat, id est, secundùm naturam suam ordi-
 „ nari appetat, sub eo scilicet cui subdenda est, supra
 „ ea quibus præponenda est: sub illo à quo regi de-
 „ bet, supra ea quæ regere debet.

Est quidem via duplex ad *Notitiam sui*, una si tua
 tibi vitia dicantur ab aliis, altera si eadem in teip-
 sa scrutaris: sed prima absque secundâ parum aut ni-
 hil proderit, quia imaginaberis tibi insinuationem
 aut reprehensionem ex sinistro affectu proficisci, qui
 etiam optima quæque in sequiorem partem detor-
 quet: quâ exceptione suos plerumque defectus pal-
 liant quæ licet admonitæ sæpiùs à suis superioribus
 iis inforDESCUNT & indurescunt. At si jungantur,
 erit una alterius testis, ut vera esse non dubites, quæ
 audis ab aliis: & in te quasi oculis propriis contueris.
 Vultis itaque cognoscere statum animæ vestræ? fa-
 miliaris sit vobis Meditationis usus, eum illa vos op-
 timè docebit proditrix minimè fallax nec palpo
 blandiens.

SECUNDÒ parit *vitiorum odium & fugam pec-*
catorum. „ Primùm quidem ipsum fontem suum,
 „ id est, mentem, de qua oritur, purificat conside-
 „ ratio,

L. de
Confid.
c. 7.

ratio. (habet D. Bernardus) deinde regit affectus, dirigit actus, corrigit excessus, componit mores, vitam honestat & ordinat: postremò divinarum pariter & humanarum rerum scientiam confert: hæc est quæ confusa disternat, hiantia cogit, sparsa colligit: hæc est quæ agenda præordinat, acta recogitat, ut nihil in mente resideat, aut incorrectum aut correctione egens. Hactenus calum mellifluus. „ Cui tam pio tamque utili otio, (ait

c. 8.

idem alibi) nullam in vita operam dare, nonne vitam perdere est? Desideras itaque vitiorum tuorum excidium? & desiderare debes, Meditationi in-

Can. 4. 4.

cumbe: Hæc namque est illa *turris David*, quæ edificata est cum propugnaculis, mille clypei pendent ex ea omnis armatura fortium. Propugnacula hostium incursibus opponuntur, tutanturque oppidum vel arcem: à peccatis (hæc namque hostes tui sunt, qui te spoliant Dei gratiâ, merita in te disperdunt, captivam dæmoni subjiciunt) ab his, inquam, vis tutam animæ tuæ Arcem? in Meditatione objice propugnacula: ibi etenim contra peccata munitur anima, nam quæ cogitat eorum turpitudinem, Dei prohibitionem, &c. statim eorum horrorem concipit cum proposito nunquam ea admittendi: felix itaque civitas quæ tempore pacis de bello cogitat: at quæ caret hisce propugnaculis, patet ea hostibus: *manum suam misit hostis ad omnia desiderabilia ejus*, dicitur in Threnis: idque ideo: quia *Dominus dissipavit munitiones ejus, & præcipitavit omnia mœnia ejus*.

c. 1. v. 10.

c. 2. v. 5.

Clypeis excipiuntur tela vel ictus hostiles, dum cominus pugnatur, ne lædant. Aggreditur te hostis cominùs, dum ad peccata sollicitaris, dum blanditur

caro,

caro, concupiscentia allicit, &c. Vis autem manere illæsa? clypeum objicias necesse est, qui in Meditatione fabricatur: *Mille clypei pendent ex ea* siquidem ibi consideras, qualem, ne prævaleant, te in tentationibus exhibere debeas. Est & ibidem *omnis armatura fortium*, quâ & ipsa hostes, tua nempe vitia, aggrediaris: etenim suggerit tibi Meditatio, quâ ratione ea excindenda, passiones supprimendæ, & imperfectiones abolendæ sint: teque ad hæc armat & instigat, *omnis in eâ armatura fortium*: fortis sit necesse est, quæ in omnibus seipsam superabit seque subjiciet sibi. At quàm hæ raræ, etiam inter vos! quas vidi sæpiùs pugnantes pro hostibus, quàm eos oppugnantes, tum scil. cùm sequeremini ductum vitiatæ naturæ, passionibus obediretis, rationibus non cederetis, fortes non pro virtutibus sed contra eas, milites non Dei sed sensus vestri. At unde hoc? nonne quia animum tibi non addis, teque contra vitia tua irritas, & in eorum excidium conjuras? in Meditatione fit hæc conjuratio, & quia illa tibi non familiaris, hinc adeo existis imbellis.

Ex Filiis Israel de Ægypto eductis & in terram promissionis armatâ manu ingressuris Tribus Ruben, Gad, & dimidia Manasse mansit trans Jordanem, ut pascerent pecora sua quæ multa habebant, volentes esse de Israël nec tamen ingredi terram promissionis: tales multæ Virgines, quæ quidem numero Virginum volunt accenseri, sed ad virtutum exercitia perfectè se non conferunt & laxam ac tepidam vitam ducentes pascunt gregem pecorum suorum, id est, passionum & vitiorum. Ulteriùs vobis progrediendum Virgines, occupanda vobis animæ

Num. 32.
& Josue
13.

vestræ terra, hostes ex ea ejiciendi sunt & jugulandi. Defunt tibi arma? Meditationis Armarium ingredi, ubi est *omnis armatura fortium*. Deest tibi animus? teipsam ibi finito irritari. „ Subdat sibi, quod „ habet commune cum bestiis, subdat Deo quod „ habet commune cum Angelis, donec justitiâ & im- „ mortalitate perfectâ atque perceptâ ab istis exalte- „ tur, & illis adæquetur. Ex S. Augustino: Audi „ monitum Ecclesiastici: *Post concupiscentias tuas* „ *non eas, & à voluntate tua avertere: si præstes animæ* „ *tuæ concupiscentias ejus, facient te in gaudium inimicis* „ *tuis*. Notum tibi, quàm grave haberi ludibrio, & ne- „ quis habeatur, quæ non tentet? patuit id in Samfone, „ eum æmulare, quò & vitia, tui adversarii, tui hostes, „ exstinguantur, moriari tibi.

TERTIÒ denique. *Amorem virtutis* instillat: „ *in lege Domini voluntas ejus, & in lege ejus meditabitur* „ *die ac nocte*, ait de justo Psalmographus: ideoque „ *Et erit tanquam lignum, quod plantatum est secus de-* „ *cursus aquarum, quod dabit fructum suum in tempore* „ *suo*. Quis autem hic fructus, nisi actus virtutum & „ opera bona? hos *dabit in tempore suo*, datâ scilicet oc- „ casione, non enim omni tempore quælibet exercen- „ da virtus, sed datâ occasione, patientia nempe in ad- „ versis, mansuetudo in iracundia, &c. hanc verò fec- „ cunditatem concipit, ex eo quod Legem Domini „ meditetur, quæ virtutes præscribit & docet. Quod „ & alibi repetit: *Os Justi meditabitur sapientiam: en-* „ *fructus hujus Meditationis: Lingua ejus loquetur ju-* „ *dicium, lex Dei ejus in corde ipsius, & non supplantan-* „ *buntur gressus ejus*. Dirigitur namque ad bonum „ intus & extra. In puncto primo Meditationem spe- „ culum-

L. 2. cont.

Faust. c.

28.

c. 18. vs.

30. & 31.

Jud. 16.

Ps. 1: 2.

& 3.

Ps. 36:

30. & 31.

culum dicebam, & ut illud exhibet quicquid ei ob-
jicitur si homo hominem, si manus manum, ita &
hæc animæ imprimet quicquid ei per illam repræsen-
tatur: Deus is est? vel cœli gaudium aut aliqua vir-
tus? hujus amorem & desiderium generabit, ut tur-
pia objecta turpes motus & illicita desideria pro-
ritant.

Et hæc tria commoda sunt quæ animæ com-
municat meditatio, vera *mentis ditatio*, in quibus
Vocationis vestræ finis consistit, qui est animæ ve-
stræ Status notitia ad extirpandum quod in ea luxu-
riat, & inferendum quo caret, quò fitis sanctæ
animo & corpore. Ad Meditationem frequentan-
dam hæc vos moveant, sum certus assumpturas vos
mores alios, eritis namque contra peccata vigilantio-
res & contra vitia fortiores, ut enim in Proverbiis *c. 1. vers.*
loquitur Salomon: *Frustra jacitur rete ante oculos* ^{17.}
pennatorum. Imò & illa declinabunt vos, excita-
tâ namque familiâ fures fugiunt, qui eâ dormiente
obrepunt. Eritis etiam in actibus virtutum fre-
quentiores ac ferventiores: de Christo in Mon-
tem, ascendente ut oraret D. Lucas: *Facta est, c. 9. vers.*
dum oraret, species vultus ejus altera, & vestitus ejus ^{29.}
albus & refulgens. Sic & animæ vestræ species altera
fiet, aliæ cogitationes, aliæ desideria, aliæ intentio-
nes, alia verba, alii actus, alii mores, alia denique
vita: mutabit interiora & exteriora: induet novum
splendorem virtutis & sanctitatis. *Meditatus sum Ps. 76.*
nocte cum corde meo, & exercitabar (*juxta D. Au-* ^{vers. 7.}
gustini lectionem, scrutabar) *& scopebam spiritum* *in com-*
meum. Scoparum notus vobis usus. *ment. ad*
hunc lo-
cum.

P A R S VII.

De Necessitate Meditationis.

Serm. 1.
de S. An-
drea.

Epist.
142. c. 2.
apud Au-
gust.
Rom. 12.
1.

CONSTAT ex sacris Literis duos à Deo Israëlitis
 è servitute Ægyptiaca liberatis in terram pro-
 missionis datos esse Duces, Moysen scilicet & Aaro-
 nem, Moysen Legislatorem & Aaron Sacerdotem:
 iisdem indiget Anima è seculi conversatione ad perfe-
 ctionem ingressura adumbratis in Moyse & Aaron,
 Meditatione scilicet & Oratione, Meditatione quæ
 doceat quidnam declinandum & quonam prope-
 randum, Oratione quæ vires ad ambulandum ac-
 quirat. *Illam viam ostendit, ex S. Bernardo, ista dedu-
 cit, meditatione agnoscimus imminetia nobis pericu-
 la, oratione evadimus.* Utilitatem Meditationis pro-
 posui in Parte præcedenti, in hac autem agam de
 ejusdem Necessitate, & ut illam ibi Virgini utilem
 dixi, eam hîc eidem ostendam summè necessariam:
 est namque famula Dei, nostratium idiomate dicta
 een *Maeght* / non ob solam carnis integritatem,
 sed vel maximè quòd ex vi Status obstricta & manci-
 pata sit famulatui divino: nonne necessarium, ut quæ
 famulantur aliis, sæpiùs agant cum iis quibus ancil-
 lantur, ut discant quid velint quidve nolint? aliorum
 imperium & sensum sequantur necesse est, quæ iis se-
 se elocarunt: idem in Virgine locum habet: monet
 proinde Autor Epistolæ ad Demetriadem: „Prima
 Virginis cura primumque studium sit scire volun-
 tatem Domini sui, & quid ei placeat, quidve dis-
 pliceat, diligenter inquirere, ut secundum Apo-
 stolam *rationabile* Deo reddat *obsequium*, totumque

que vitæ suæ cursum ex ejus possit ordinare sententia. Impossibile est enim ei quenquam placere, cui quod placeat ignorat, fierique potest ut etiam obsequendi voto offendat, qui quomodo obsequi debeat ante non didicit: & ut majus est voluntatem Domini facere quàm nosse, ita prius est nosse quàm facere, illud enim merito præcedit, hoc ordine: unde Propheta dicit: Et tu Israël noli ignorare. Et Beatus Paulus: *Qui autem ignorat ignorabitur.* Itemque alibi: *Propterea nolite fieri imprudentes, sed intelligentes quæ sit voluntas Domini.* In initium obedientiæ est quid præcipiatur velle cognoscere, & pars est obsequii didicisse quid facias. Ubi autem cognoscet sensum Domini sui nisi in Meditatione? ibi namque familiariter agit & conversatur cum eo: præscriptum id mihi videtur in Apologia Christi pro Mariâ contra Martham: *Ille sedens secus pedes Domini audiebat verbum illius, hæc autem satagebat circa frequens ministerium, quæ stetit & ait: Domine non est tibi curæ, quòd soror mea reliquit me solam ministrare? Dic ergo illi ut me adjuvet. Cui Dominus: Martha, Martha, sollicita es, & turbaris erga plurima, porro unum est necessarium, Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea in æternum.* Nonne hîc Dominus contra Marthæ querelas Mariæ otium defendendo, quæ verbum ejus audiebat, illiusque sollicitudinem quodammodo reprehendendo, approbavit, ut pedibus ejus affideat verbum ejus auditura quæ bona famula erit? omninò sanè: nonne & taxat eas, quæ in exteriora opera effusæ ad interiora non convertuntur, non ad sensum Domini, sed juxta suum proprium eidem famulantes? Porro

1 Cor. 14:

38.

Ephes. 5:

17.

Luc. 10:

unum est necessarium, ut, quæ Domini voluntatem faciet, eam in Meditatione audiat. Ibi audiet quid in animæ domo expurgandum, tot nempe vanæ cogitationes quæ ibi morantur, iracundia quæ proximum lædat, vindicta quæ lædenti talionem minetur, invidia, superbia, murmuratio, detractio, & similes sordes quàm plurimæ: ibi reprehensiones audiet quòd tam segnis sit & tarda, quodque res Domini sui negligat, sæpiùs excurrat, tempus otio & otiosis confabulationibus consumat: ibi instructionem accipiet de rebus in Animæ domicilio parandis & comparandis, modestiâ scil. prudentiâ, mansuetudine, sobrietate, humilitate, obedientiâ, Dei proximique dilectione, patientiâ aliisque pluri-

Ps. 92: 5. bus. Nam ut ait Psalter: *Domum tuam decet sanctitudo Domine in longitudinem dierum*: etenim eum in finem is ejus operam conduxit, ut in animæ domo sit ad ejus servitium. Eam expurget, custodiat, exornet ejusque ministerio tota vacet: *Mulier innupta & virgo cogitat quæ Domini sunt, ut sit sancta corpore & spiritu.* Certa sis eum accuratum esse Oeconomum, bonamque hujus domus agere curam, attentum ad singula quæque: at quòd omnia debitum non fortiantur effectum, defectus est ex parte ancillarum ejus jussa non exequentium, quas tolerat inter suas spe melioris servitii vel etiam subinde tanquam incorrigibiles dimittit.

Servietis autem Deo ad nutum & sensum ejus: aures vestras ei in Meditatione præbeatis necessarium est: petite ut vos edoceat quid velit, & quomodo velit ministerium vestrum, quod quæ negligunt eas *Seraphica Theresia* comparat uxori *Lot*, quæ ad Domini

*in Castello
Anima.*

ni mandatum non attendens, neque ante se prospiciens sed respiciens, conversa est in Statuam Salis: *Respiciensque uxor ejus post se versa est in Statuam Salis.* Gen. 19: 26. Ut autem illa Statua similitudinem ejus retinuit, ita & nomen tantum & speciem retinent illæ Virgines, quæ non attendunt ad Dominum neque ad se, sed ad exteriora respiciunt, indurescunt in vitiis suis & frigescuut in dilectione Dei: & ut hujus sceminae metamorphosis pœna fuit inobedientiæ suæ, ita & illa Virginum, in quas depluit Dominus illud Psalmographi: *Obscurentur oculi eorum ne videant, & dorsum eorum semper incurva:* quibus proinde congruit illud quod submersis Ægyptiis cecinit Moyses: *Extendisti manum tuam, & devoravit eos terra.* Pf. 68: 24. Exod. 15: 12.

Neque solum est Ancilla, sed &, ut c. I. ostendimus sapius, est Sponsa Christi: *Despondi vos uni viro Virginem castam exhibere Christo,* ait Apostolus, 2. Cor. 11: 2. consummabuntur autem nuptiæ in futuro seculo, quando erit Deus omnia in omnibus. Nonne conveniens imò & necessarium interim Sponsam familiariter cum eo agere, audire quid ad ulteriorem ornatum requirat? quare ad id exhortatur Vates: *Audi filia & vide, & inclina aurem tuam, & obliviscere populum tuum, & domum Patris tui, & concupiscet Rex decorem tuum: quoniam ipse est Dominus Deus tuus. Audi filia & vide. Audi quid velit à te, & vide quomodo id exequaris. Inclina aurem tuam parum est; audi, humiliter audi,* inquit S. Augustinus. *Obliviscere populum tuum,* id est, vitia & passiones tuas quibus assuevisti, & innutrita es, eis subtrahe affectum tuum & consuetudinem; *& domum patris tui,* mundum scilicet & mundana omnia: admittis

hoc consilium? & admittes facilè, dummodo præbeas aures attentas, *Concupiscet Rex decorem tuum, quoniam ipse est Dominus Deus tuus.* „ Jam vide, si „ non debes dimittere patrem tuum illum, & populum tuum illum, (commentatur hîc S. Augustinus), „ & venire ad Regem istum Deum tuum. Deus tuus „ est, Rex tuus est, Rex tuus & ipse est Sponsus „ tuus. Regi nubis Deo ab illo dotata, ab illo decorata, ab illo redempta, ab illo sanata: quicquid „ habes, unde illi placeas, ab illo habes. *Audi igitur & vide*, sed ubi commodiùs audies, & videbis quàm in Meditatione? ibi namque te ei præsentem sistis, ut agas cum illo de iis quæ te & illum concernunt: quando oras sola loqueris, in Meditatione autem & illi vices suas concedis, audis eum ibi loquentem in te, & tu alloqueris illum: ipsemet hoc

c. 2. vers.
14.

à te requirit in Canticis: *Ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis, vox enim tua dulcis & facies tua decora.* Gratum namque id ei alloquium, gratissima hæc ei conversatio & familiaritas. Si autem Sponsa Sponsi sui præsentiam non delectetur, nec alloquiis ejus afficiatur, illius erga eum aut nullus aut valde exiguus est amor: talem & tuum existima erga Deum tuum si per Meditationem ejus præsentiam non suspires, ad alloquia non anheles. Quid diceres, si illa non apud eum sed apud alienos procos delictetur? idem statuendum de te, si non interior devotio sed cordis evagatio te afficiat, si non Creator sed creaturæ tibi præbeant delicias: dicet ille idem hoc de te,

Jud. 16:

15.

De Bono

amas me, cum animus tuus non sit mecum? Currite ad illum per illum, instat Augustinus, placete illi ex illo,

19.

*vivite cum illo in illo de illo: affectibus veris & sanctis-
 „simâ castitate à viro tali amate amari. „ Non pariter
 „ & Christum velimus habere & seculum, dissuadet Epist. 24.
 Hieronymus.*

Quæcunque itaque (ut finem huic materiæ imponam) Meditationi non vacarit hactenus, ei imposterum vacet: vis esse bona Dei Ancilla? ausculta quid ille à te, in te & per te velit. Semper sis sollicita Martha in ministerio Domini tui, sed & quotidie sis attentata Maria. Vis esse ei Sponsa grata? conveniens est, ut ejus quotidie colloquium & sanctum commercium ambias, atque ab eo petas, quod tibi etiamnum deesse videris & audieris. Virgines ingredienti-
 quicquid petebant: obtinebis & tu quicquid petieris, cum amplius iste affectet ornatum animæ, quàm hic corporum, qui te vult sanctam corpore & spiritu: delitiare in Domino: quod autem hactenus hæc spiritus delicias non gustaveris, tuâ culpâ contigit: quia scilicet in exteriora nimis effusa es; sapiet ille ubi hæc nauseaveris. *Os meum aperui & attraxi spiritum, quia mandata tua desiderabam. Et: Anima saturata calcabit favum, & anima esuriens etiam amarum pro dulci sumet.* Notat S. Scriptura. *Pa-*
*tuit id in sitibundis Israëlitis, quos constat Dominum aquâ refecisse, de quibus tamen Psalmus dicit, quòd de Petra melle saturavit eos. Denique quod ille tibi suggererit ad profectum tuum, operi quanto-
 cius mancipa, pudeat redire ad eum, si, ubi occasio oblata fuerit, jussa non perfeceris. Scis à Salvatore dictum: Estote vos perfecti, sicut & Pater vester cælestis perfectus est: quod ut fiat, & hic scopus esse de-*
 bet

Hest. 2:
13.

Pf. 118:
131.

Proverb.
27: 7.

80: 17:

Matth. 5:
48.

bet omnis Meditationis tuæ, Pictor tibi imitandus qui, ut effigiem alicujus in tabula exhibeat, contuò prototypon intuetur, illudque coloribus & penicillo sequitur: idem faciendum & tibi quæ divina perfectionis imaginem in animæ tuæ Tabula depinges, in Meditationibus ea inspicienda, penicillo affectuum & desideriorum ea tibi imprimenda. Amor namque aut similes invenit, quod hîc deest; aut similes facit, quod in te requiritur quæ Dei Sponsa est. Quocirca quæ Christo per Virginitatis professionem copulata est, tanquam Sapientiæ ac Verbi Dei Sponsa sapiens ac prudens sit necesse est (quomodo ratiocinatur S. Basilius) ut animi stultitiæ & insipientiæ notâ jugi divinarum rerum meditatione longiùs explosâ, sapientiæ, cui conjuncta est, ornatur pulchritudine. Cùm enim cæteris, qui beati esse student, tum Sponsæ Christi imprimis convenit operationes animæ, quæ per sensus fiunt, ab exterioribus ad interiora convertere, ac Sponsa in intimis thalamis ut Deo, Dei Verbo, perpetuâ dilectione sociari, cum eo colloqui, & in ejus die noctuque Lege meditari, & his quidem, quæ ad Sponsum ducunt Lege scilicet & Evangelio, & si quæ his consona Sponsi decorem exponunt, oblectari, sanctisque intelligentiarum foetibus sapientem ac rationabilem magis ac magis semper evadere, donec æternam Sapientiam sibi penitus jungat, unumque cum eo, cui inhæsit, effecta ex corruptibili fiat incorruptibilis, ex imperita prudens ac sapientissima tanquam Verbi, cui inhæsit, *Costa*, atque (ut breviter dicam) ex homine mortali immortalis Deus sicut ille, cui conjuncta est

L. de Virginit.

omnibus manifestetur., Et hæc de Meditatione, de qua, quæ plura volet, consulat fusissimos aliorum Tractatus, sufficit nobis hæc pauca annotasse.

§. VI.

De Missa.

EXpeditis iis, quæ de Meditatione tradenda erant, sequitur ut tractemus de Missa, cum hæc illam de more apud nos recepto subsequatur, & ad eam quotidie audiendam Regula Virgines constringat: cumque hîc plura dicenda sese offerant, & hunc §. in aliquot partes diffecabimus.

P A R S I.

De Sacro quotidie audiendo.

PRO cuius congruentiâ non coacervo multa argumenta, hoc unico contentus, quòd ibi se præsentem sistat, & salutetur Virginum Sponsus: *Indica mi- Cant. 1:9*
hi, votum erat unius, ubi pascas, ubi cubes in meridie.
Cui si respondendum modò, non remittam aliò, nisi ad Ecclesiam & ad Aram: ibi namque fervet, meridies divini amoris, ibi pascit fideles sibi non alimento alio quàm seipso, ibi cubat quasi præstolabundus ad tuum adventum, quasi anhelus ad tuam visitationem & præsentiam: amas itaque illum? delectaris ejus præsentia? ut certè delectari debes, si verè amas, amor namq; amantium unio est, is non nisi cum summâ impatientiâ tolerat Amati absentiam: patet id in illo qui de se testabatur; *Quemadmodum desiderat Ps. 41:*
Cer- 2. 3.